

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 22.3.2006
COM(2006) 136 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD EN HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ**

**TENUITVOERLEGGING VAN HET PARTNERSCHAP VOOR GROEI EN
WERKGELEGENHEID:**

**EUROPA MOET EEN VOORBEELD WORDEN OP HET GEBIED VAN
MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN**

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD EN HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ**

**TENUITVOERLEGGING VAN HET PARTNERSCHAP VOOR GROEI EN
WERKGELEGENHEID:**

**EUROPA MOET EEN VOORBEELD WORDEN OP HET GEBIED VAN
MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN**

1. INLEIDING

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is een concept dat inhoudt dat ondernemingen in hun bedrijfsactiviteiten en in hun relaties met hun stakeholders vrijwillig aandacht besteden aan sociale kwesties en aan het milieu¹. Het betekent dat ondernemingen besluiten verder te gaan dan de minimale wettelijke vereisten en de uit collectieve overeenkomsten voortvloeiende verplichtingen om aan maatschappelijke behoeften te beantwoorden. Door MVO kunnen alle ondernemingen, grote en kleine, in samenwerking met hun stakeholders, helpen om economische, sociale en milieudoelstellingen op één lijn te brengen. MVO is dan ook een steeds belangrijker concept geworden, zowel op wereldschaal als binnen de EU, en is een van de thema's van het debat over globalisering, concurrentievermogen en duurzaamheid. In Europa weerspiegelt de bevordering van MVO de noodzaak gemeenschappelijke waarden te verdedigen en solidariteit en sociale samenhang te versterken.

Sinds het einde van de Koude Oorlog is de markteconomie in het grootste deel van de wereld het gangbare model geworden. Dit biedt enerzijds nieuwe mogelijkheden voor het bedrijfsleven maar betekent anderzijds meer behoefte aan zelfbeperking en mobilisatie van de kant van het bedrijfsleven, in het belang van sociale stabiliteit en het welzijn van moderne democratische samenlevingen. Bovendien staan nu binnen de EU betere regelgeving en het bevorderen van een ondernemerscultuur hoog op de Europese agenda, zoals ook bevestigd wordt in het jaarlijkse voortgangsverslag 2006 over groei en werkgelegenheid van de Commissie². De Commissie heeft in de context van het opnieuw gelanceerde Partnerschap van Lissabon voor groei en werkgelegenheid toegezegd het concurrentievermogen van de Europese economie te zullen helpen bevorderen. Zij doet op haar beurt een beroep op het Europese bedrijfsleven om hun engagement voor duurzame ontwikkeling, economische groei en meer en betere banen duidelijk te demonstrenen, en zich meer in te zetten voor MVO, onder andere door samenwerking met andere stakeholders. Europa heeft meer dan ooit behoefte aan actieve ondernemers, een positieve instelling ten opzichte van ondernemerschap, en vertrouwen in het bedrijfsleven. Wij moeten in Europa een klimaat creëren waarin ondernemers gewaardeerd worden, niet alleen omdat zij royale winsten maken maar ook omdat zij een redelijk steentje bijdragen aan de oplossing van bepaalde maatschappelijke problemen.

De commissie wil daarom de politieke zichtbaarheid van MVO verhogen, waardering tonen voor wat Europese ondernemingen al doen op dit terrein, en ze aanmoedigen om nog meer te

¹ COM(2001) 366 definitief

² COM(2006) 30 definitief

doen. Omdat MVO fundamenteel op vrijwilligheid berust, zou het aan het bedrijfsleven opleggen van aanvullende verplichtingen en administratieve lasten contraproductief kunnen blijken en in strijd zijn met de beginselen van betere regelgeving. De Commissie erkent dat de ondernemingen de hoofdrol spelen wat MVO betreft, en meent dat zij haar doelstellingen het beste kan verwezenlijken door nauwere samenwerking met het bedrijfsleven, en ondersteunt daarom de oprichting van een Europees Verbond voor MVO, een concept dat ontwikkeld is op basis van bijdragen van ondernemingen die actief MVO bevorderen. Het verbond is een open associatie van Europese ondernemingen, en alle ondernemingen, grote en kleine, worden uitgenodigd om hun steun te betuigen. Het vormt een politieke overkoepeling voor nieuwe en bestaande MVO-initiatieven van grote ondernemingen, KMO's en hun stakeholders. Het is geen juridisch instrument en hoeft niet ondertekend te worden door ondernemingen, de Commissie of enige andere overheid. Het is een politiek proces ter verhoging van de aanvaarding van MVO onder Europese ondernemingen.

De ondersteuning voor dit nieuwe verbond moet worden beschouwd als een centraal element van een breder partnerschap met alle bij MVO betrokken stakeholders dat de Commissie tot stand wil brengen. In deze Mededeling put de Commissie uit jaren van publieke discussies en raadpleging van alle stakeholders, in het bijzonder in het kader van het Europees Multistakeholder Forum over MVO, dat in 2004 zijn eindverslag heeft ingediend. De Commissie hecht ook verder groot belang aan de dialoog met en tussen alle stakeholders, en stelt voor om opnieuw regelmatige vergaderingen van het Multistakeholder Forum te organiseren om de vooruitgang op het gebied van MVO in de EU te bespreken.

2. MVO TER ONDERSTEUNING VAN DUURZAME GROEI EN MEER EN BETERE BANEN

Duurzame groei en meer en betere banen zijn de twee uitdagingen die de EU moet aangaan, tegen de achtergrond van wereldwijde concurrentie en een vergrijzende bevolking, om ons model voor de Europese samenleving, gebaseerd op gelijke kansen, hoge levenskwaliteit, sociale integratie en een gezond milieu, veilig te stellen. Daarom heeft de Commissie de aanzet gegeven tot een nieuwe start voor de Lissabon-agenda door in februari 2005 een partnerschap voor groei en werkgelegenheid in het leven te roepen en in december 2005 haar strategie voor duurzame ontwikkeling te herzien. Om dezelfde reden werd op de informele bijeenkomst van staatshoofden en regeringsleiders te Hampton Court in oktober 2005 opgeroepen tot innovatieve antwoorden op de concurrentie-uitdaging, met inachtneming van de Europese waarden.

De herziene Lissabon-strategie bevordert groei en banen op een wijze die volledig verenigbaar is met duurzame ontwikkeling, een overkoepelend doel op lange termijn van de Europese Unie. De ondernemingen, die de drijvende kracht achter economische groei, het creëren van banen en innovatie moeten vormen, spelen een centrale rol bij de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon en inzake duurzame ontwikkeling.

Europa moet het bedrijfsleven laten doen wat het het beste kan: producten en diensten leveren die waarde toevoegen voor de samenleving, en ondernemersgeest en creativiteit ontplooiën om waarde en nieuwe banen te creëren. Europa heeft echter ook behoefte aan maatschappelijk verantwoordelijke ondernemingen die hun deel van de verantwoordelijkheid voor de toestand van Europa op zich nemen. In haar bijdrage voor de Voorjaarsraad van maart 2005 erkende de Commissie dat *"MVO een cruciale rol voor de duurzame ontwikkeling kan spelen en tegelijk*

*het innovatiepotentieel en het concurrentievermogen van Europa kan versterken*³. In de Sociale Agenda⁴ heeft de Commissie aangekondigd dat zij in samenwerking met lidstaten en stakeholders initiatieven zal voorleggen om de ontwikkeling en transparantie van MVO verder te bevorderen. In de herziene EU-strategie voor duurzame ontwikkeling⁵ deed de Commissie *"een beroep (...) op ondernemers en andere belangrijke betrokkenen in Europa om mee te doen aan dringend overleg met politieke leiders over het middellange- en langetermijnbeleid dat nodig is voor duurzaamheid, en voorstellen te doen voor een ambitieuze respons van het bedrijfsleven die verder gaat dan de bestaande wettelijke minimumvereisten"*

In maart 2005 heeft de Raad benadrukt dat *"om investeringen aan te moedigen en een aantrekkelijk kader voor ondernemingen en werknemers te scheppen, de Europese Unie haar interne markt (moet) voltooien en zorgen voor een gunstiger regelgevingskader voor de ondernemingen, die hunnerzijds meer maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten nemen"* In de Geïntegreerde Richtsnoeren voor Groei en Werkgelegenheid (2005-8) heeft de Raad aanbevolen dat de lidstaten *"ondernemingen (moeten) aanmoedigen om maatschappelijk verantwoord ondernemen te ontwikkelen."* Het Europees Parlement heeft waardevolle bijdragen geleverd aan de discussie over MVO, met name in zijn resoluties van 2002⁶ en 2003⁷.

Tegen deze achtergrond heeft de Commissie de balans opgemaakt van het op EU-niveau verrichte werk, teneinde de aanpak op één lijn te brengen met de prioriteiten en werkmethoden van de Strategie voor groei en werkgelegenheid. De Commissie meent dat het potentieel van ondernemingen beter ontplooid kan en moet worden ter ondersteuning van duurzame ontwikkeling en de Strategie voor groei en werkgelegenheid. Overeenkomstig de geest en de prioriteitsterreinen van haar jaarlijkse voortgangsverslag 2006 over groei en werkgelegenheid nodigt de Commissie de Europese ondernemingen uit om "in een hogere versnelling te schakelen" en hun engagement voor MVO te versterken ter ondersteuning van duurzame ontwikkeling, economische groei en nieuwe banen. Op die manier wil de Commissie een meer positieve omgeving creëren voor alle bij MVO betrokken actoren en samen met alle stakeholders de potentiële bijdrage van MVO aan de ontwikkeling van de Europese samenlevingen onderzoeken.

MVO-praktijken zijn geen wondermiddel en zullen op zichzelf staand niet tot deze resultaten leiden. Ze zijn geen vervanging voor overheidsbeleid, maar kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van een aantal doelstellingen van dat beleid, zoals:

- beter geïntegreerde arbeidsmarkten en hogere niveaus van sociale integratie, naarmate ondernemingen actief trachten meer leden van kansarme groepen in dienst te nemen;
- investering in de ontwikkeling van levenslang leren en inzetbaarheid, die noodzakelijk zijn om concurrerend te blijven in de globale kenniseconomie en om de negatieve effecten van de vergrijzing van de werkende bevolking in Europa op te vangen;

³ COM(2005) 24 definitief

⁴ COM(2005) 33 definitief

⁵ COM(2005) 658 definitief

⁶ P5_TA(2002)0278

⁷ P5_TA(2003)0200

- verbetering van de volksgezondheid als gevolg van vrijwillige initiatieven op gebieden als marketing en etikettering van levensmiddelen en niet-giftige chemicaliën;
- betere prestaties inzake innovatie, met name ten aanzien van vernieuwing die maatschappelijke problemen aanpakt, als gevolg van intensievere interactie met externe stakeholders en het creëren van werkomgevingen die innovatie stimuleren;
- een meer rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen en minder vervuiling, dankzij investeringen in eco-innovatie en de vrijwillige invoering van milieumanagementsystemen en milieuetikettering;
- een positiever beeld van het bedrijfsleven en ondernemers in de samenleving, om een meer positieve instelling ten aanzien van ondernemerschap te helpen ontwikkelen;
- meer respect voor mensenrechten, milieubescherming en minimumarbeidsnormen, vooral in ontwikkelingslanden;
- terugdringing van armoede en vooruitgang in de richting van de Millenniumdoelstellingen inzake ontwikkeling.

3. EUROPA MOET EEN VOORBEELD OP HET GEBIED VAN MVO WORDEN

Er is veel vooruitgang geboekt op MVO-terrein sinds de Europese Raad van Lissabon in maart 2000 een beroep deed op het sociale verantwoordelijkheidsgevoel van ondernemingen. Een Groenboek (2001)⁸, een Mededeling (2002)⁹, en het opzetten van een Europees Multistakeholder Forum voor MVO (MVO-Forum) waren belangrijke stappen in dit proces.

Het MVO-Forum bracht vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, vakbonden en de maatschappelijke organisaties bij elkaar, met de Commissie in een ondersteunende rol. De Commissie begroet de werkzaamheden van het Forum en het eindverslag van juni 2004, en is met de stakeholders van mening dat de aanbevelingen, indien die volledig opgevolgd zouden worden door de betrokken actoren, zouden bijdragen tot de ontwikkeling van MVO in Europa en de rest van de wereld. Het Forum heeft een zekere mate van overeenstemming onder de deelnemers bereikt maar heeft ook aan het licht gebracht dat er aanzienlijke meningsverschillen bestaan tussen het bedrijfsleven en stakeholders buiten het bedrijfsleven. Een gemeenschappelijke begripsbepaling is mogelijk gebleken, op basis van de definitie van de Commissie van MVO, namelijk *een concept dat inhoudt dat ondernemingen in hun activiteiten en in hun relaties met hun stakeholders vrijwillig aandacht besteden aan sociale kwesties en aan het milieu*. Het MVO-Forum heeft deze definitie bevestigd en over de reikwijdte en grenzen van deze definitie gediscussieerd. Het Forum kwam ook tot overeenstemming over de noodzaak van verdere bewustmaking en "competency-building"-activiteiten. Geen overeenstemming kon worden bereikt over onderwerpen als (verplichte) rapportering door bedrijven en de behoefte aan Europese normen voor MVO.

Bewustwording, begrip en aanvaarding van MVO zijn verbeterd in de afgelopen jaren, ten dele als gevolg van het MVO-Forum en andere door de Commissie ondersteunde acties. Tegelijkertijd hebben initiatieven van de kant van het bedrijfsleven en andere stakeholders de

⁸ COM(2001) 366 definitief

⁹ COM(2002) 347 definitief

ontwikkeling van MVO in Europa en op wereldschaal bevorderd. De sociale dialoog, vooral op sectorniveau, is een effectief middel gebleken om MVO-initiatieven te bevorderen, en Europese ondernemingsraden hebben ook een constructieve rol gespeeld bij de ontwikkeling van goede praktijken inzake MVO.

Desalniettemin dient de aanvaarding, tenuitvoerlegging en strategische integratie van MVO door Europese ondernemingen verder verbeterd te worden. De rol van werknemers, hun vertegenwoordigers en hun vakbonden bij de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van MVO-praktijken dient verder ontwikkeld te worden. Externe stakeholders, met inbegrip van NGO's, consumenten en investeerders, dienen een grotere rol te spelen bij het aanmoedigen en belonen van "goed gedrag" van het bedrijfsleven. Overheden op alle niveaus dienen de consistentie van hun beleid ter ondersteuning van duurzame ontwikkeling, economische groei en nieuwe banen verder te bevorderen.

De EU-visie van welvaart op langere termijn, solidariteit en veiligheid strekt zich ook uit tot de internationale sfeer. De Commissie onderkent het verband tussen de aanvaarding van MVO in de EU en in de rest van de wereld, en meent dat Europese ondernemingen overal waar zij opereren verantwoordelijkheidsgevoel moeten tonen, overeenkomstig Europese waarden en internationaal aanvaarde normen.

De Commissie heeft overwogen hoe een nieuwe impuls gegeven kan worden om Europa tot een voorbeeld op het gebied van MVO te maken. Daarbij heeft zij rekening gehouden met het eindverslag van het MVO-Forum, en ook met meningen van stakeholders die niet in dat verslag verwerkt zijn. De uitdaging was een nieuwe benadering te vinden die meer ondernemingen inspireert om zich in te zetten voor MVO, aangezien zij de voornaamste actoren op dit terrein zijn.

4. EEN EUROPEES VERBOND VOOR MVO

De Commissie ondersteunt daarom de oprichting van het Europees Verbond voor MVO dat in het aan deze mededeling gehechte document nader beschreven wordt. Het verbond is een overkoepelend politiek instrument voor nieuwe of bestaande MVO-initiatieven van de kant van grote ondernemingen, KMO's en hun stakeholders.

Het verbond heeft een open karakter en Europese ondernemingen van alle afmetingen worden uitgenodigd om vrijwillig hun steun te betuigen. Het is geen juridisch instrument en hoeft niet formeel ondertekend te worden door de Commissie of enige ander publiek lichaam. Er zijn geen formele vereisten in verband met het ondersteunen van het verbond, en de Europese Commissie zal ook geen lijst bijhouden van ondernemingen die dat doen. De bijdrage van de Commissie zal bestaan uit het verder bevorderen van MVO overeenkomstig de in hoofdstuk 5 van deze mededeling genoemde punten. Dit brengt geen nieuwe financiële verplichtingen voor de Commissie met zich.

De Commissie verwacht dat het verbond een wezenlijk effect zal hebben op de houding van Europese ondernemingen ten opzichte van MVO en op hun positieve betrokkenheid bij sociale en milieukwesties. Het zal naar verwachting nieuwe partnerschappen met en nieuwe mogelijkheden voor stakeholders creëren bij hun inspanningen om MVO te bevorderen, en is daarmee een instrument voor het mobiliseren van de hulpbronnen en capaciteiten van Europese ondernemingen en hun stakeholders. Het vrijwillige engagement van het Europese bedrijfsleven in het verbond en de ondersteunende rol van de Commissie, voor zover dat zinvol is en binnen het kader van haar eigen beleid en instrumenten, zal de ontwikkeling van

MVO binnen de EU en daarbuiten stimuleren. De resultaten van het verbond moeten worden gezien als een vrijwillige bijdrage van het bedrijfsleven aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de opnieuw gelanceerde Lissabonstrategie en de herziene Strategie voor duurzame ontwikkeling. Deze resultaten zullen echter ook afhangen van de inzet van de stakeholders, die uitgenodigd worden om volledig gebruik te maken van de mogelijkheden die het verbond biedt.

Om de transparantie, zichtbaarheid en geloofwaardigheid van MVO-praktijken te bevorderen, moedigt de Commissie ondernemingen die het verbond ondersteunen aan om MVO-informatie toegankelijk te maken voor alle stakeholders, met inbegrip van consumenten, investeerders en het grote publiek. Met name grotere ondernemingen zouden moeten proberen om MVO-strategieën en -initiatieven, de resultaten daarvan en beste praktijken zodanig te presenteren dat het publiek er gemakkelijk kennis van kan nemen. Verder zal de Commissie voortgaan stakeholders te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun capaciteiten inzake de beoordeling en evaluatie van MVO-praktijken.

De commissie erkent dat zonder de actieve steun en constructieve kritiek van stakeholders van buiten het bedrijfsleven MVO zich niet zal kunnen ontwikkelen. De ondersteuning van het verbond door de Commissie is geen substituut voor verdere dialoog met alle stakeholders. De Commissie wil ook in de toekomst deze dialoog blijven stimuleren, ook door regelmatige vergaderingen van het Multistakeholder Forum.

5. VOORGESTELDE ACTIES OM INVOERING VAN MVO-PRAKTIJKEN TE BEVORDEREN

Bij de verdere bevordering van MVO zal de Commissie de volgende aspecten benadrukken:

- **Bewustmaking en uitwisseling van beste praktijken.** De Commissie zal de MVO-bewustwording en de uitwisseling van beste praktijken verder bevorderen naarmate MVO zich verder ontwikkelt, met speciale aandacht voor KMO's en lidstaten waar MVO een minder bekend begrip is, en voor de toetredende en kandidaatlanden. Zij zal dit doen in het kader van een versterkt partnerschap met het bedrijfsleven en alle relevante stakeholders, waaronder nationale en regionale overheden. De Commissie zal verder het gebruik van vrijwillige milieu-instrumenten bevorderen, zoals milieumanagementsystemen en het Ecolabel-plan. Andere initiatieven om burgers bewust te maken van sociale en milieukwesties en de gevolgen van hun keuzes bij consumptie en investering zullen eveneens gestimuleerd worden.
- **Steun voor multistakeholder-initiatieven.** Door de betrokkenheid van stakeholders wordt de effectiviteit van MVO-initiatieven verhoogd, en om die reden zal de Commissie regelmatige bestandsopnamevergaderingen van het Multistakeholder Forum organiseren. Om de MVO-bewustwording en de geloofwaardigheid van MVO te verhogen zal de Commissie doorgaan MVO-initiatieven van de kant van stakeholders, met inbegrip van sociale partners en NGO's, te bevorderen en te ondersteunen, met name op sectoraal niveau. Het Europees Platform voor voeding is een goed voorbeeld van een dergelijk initiatief. De comités voor de sectorale sociale dialoog vormen ook een belangrijk mechanisme in dit verband.
- **Samenwerking met lidstaten.** Er is een brede consensus in Europa wat de definitie van MVO betreft, hoewel de precieze aard en kenmerken variëren naar gelang van de nationale en culturele context. Bovendien beschikken de lidstaten over een reeks van instrumenten om MVO aan te moedigen. Samenwerking met lidstaten en toetredende

landen, met name via de Groep van nationale vertegenwoordigers op hoog niveau over MVO, is dan ook een belangrijk element van het beleid van de Commissie inzake MVO. Binnen lidstaten kan het regionale niveau het passende niveau zijn voor acties ter ondersteuning van MVO, vooral wat KMO's betreft.

- **Informatie aan de consument en transparantie.** Consumenten spelen een belangrijke rol bij het aansporen van het bedrijfsleven tot verantwoordelijke productie en gedrag. Het is de bedoeling dat zij kritische keuzes maken en goede producten en ondernemingen die verantwoordelijkheid tonen aanmoedigen. Op het moment ontbreekt het de consumenten aan duidelijke informatie over de sociale en milieueffecten van goederen en diensten en over de toeleveringsketen. De Commissie zal in overleg met alle relevante stakeholders nagaan in hoeverre verdere vrijwillige acties nodig zijn om de doelstellingen van transparantie en voorlichting van consumenten, ook over kwesties van volksgezondheid, te verwezenlijken.
- **Onderzoek.** Er is behoefte aan meer interdisciplinair onderzoek naar MVO, met name naar: de links op macro- en meso-niveaus tussen MVO, concurrentievermogen en duurzame ontwikkeling; de doelmatigheid van MVO wat betreft het verwezenlijken van sociale en milieudoelstellingen; en thema's als innovatie, corporate governance, arbeidsbetrekkingen, en de toeleveringsketen. MVO in KMO's is op zichzelf een belangrijk onderwerp voor onderzoek, maar dient ook op andere terreinen van MVO-onderzoek aan de orde te komen. Ook de Life Cycle Social Impacts van processen, producten en diensten verdienen meer onderzoek. De Commissie zal, voortbouwend op de vier MVO-onderzoeksprojecten die gefinancierd zijn onder het zesde kaderprogramma voor onderzoek, nagaan of er mogelijkheden zijn om verder onderzoek naar MVO te ondersteunen als onderdeel van het toekomstige zevende kaderprogramma.
- **Onderwijs.** Om te bereiken dat MVO een normale en algemeen toegepaste praktijk wordt, moeten toekomstige ondernemers, business leaders, managers en werknemers de relevante kennis en vaardigheden kunnen verwerven. MVO is ook een thema voor levenslang leren. De Commissie nodigt business schools, universiteiten en andere onderwijsinstellingen uit om MVO in hun curricula op te nemen, als multidisciplinair thema, met name voor toekomstige managers en (post)doctoraalstudenten.
- **KMO's.** Het collectieve effect van MVO door KMO's is van essentieel belang voor de ontwikkeling van het potentieel van MVO om bij te dragen tot groei en werkgelegenheid en duurzame ontwikkeling in Europa. De Commissie erkent dat een specifieke aanpak vereist is om MVO bij KMO's te bevorderen. Dit betekent dat de inspanningen van veel KMO's op het terrein van MVO meer erkenning moeten krijgen. Het betekent ook dat actieve medewerking van intermediaire organisaties en KMO-adviseurs vereist is. De Commissie zal de uitwisseling van ervaringen inzake het aanmoedigen van MVO bij KMO's in Europa bevorderen.
- **De internationale dimensie van MVO.** De Commissie zal voortgaan MVO wereldwijd te bevorderen teneinde de bijdrage van ondernemingen aan de verwezenlijking van de Millenniumdoelstellingen inzake ontwikkeling van de VN te maximaliseren. De Tripartiete Beginselverklaring van de IAO betreffende multinationals en sociaal beleid, de OESO-richtsnoeren voor multinationals en het "Global Compact" van de VN, en ook andere referentie-instrumenten en initiatieven, bieden internationale benchmarks voor verantwoordelijk gedrag van ondernemingen.

De Commissie zal de bewustwording en de tenuitvoerlegging van deze instrumenten bevorderen en zal samenwerken met regeringen en stakeholders om de doelmatigheid ervan te verbeteren.

De Commissie zal ook verder het voortouw nemen bij het op internationaal niveau bevorderen van hoge milieunormen. De Commissie heeft zich ten doel gesteld om bij bilaterale handelsgesprekken de dimensie van duurzame ontwikkeling meer te benadrukken, en ook de bevordering van minimumarbeidsnormen bij bilaterale overeenkomsten na te streven. De Commissie zal het opnemen van bepalingen ter ondersteuning van internationaal overeengekomen MVO-normen aanmoedigen en zal MVO-kwesties aan de orde stellen in bilaterale dialogen. De Commissie heeft zich ook voorgenomen om gunstige handelsvoorwaarden in te zetten als een middel om de inachtneming van de voornaamste internationaal erkende mensenrechten, arbeidsrechten, en beginselen inzake milieubescherming en governance aan te moedigen, met name door middel van het nieuwe "Generalised System of Preferences Plus" van de EU dat op 1 januari 2006 van kracht is geworden. De Commissie zal haar samenwerking met de IAO ter bevordering van aanvaardbare arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden versterken, onder andere door een proefproject betreffende indicatoren inzake handel en de kwaliteit van werk in ontwikkelingslanden. De Commissie zal in de loop van 2006 een mededeling over fatsoenlijk werk indienen.

De Commissie zal met partnerlanden en relevante stakeholders bespreken hoe MVO bevorderd kan worden in het kader van de Overeenkomst van Cotonou en de Nieuwe Strategie voor Afrika¹⁰, en zal voorstellen dit thema ter sprake te brengen op het EU-Africa Business Forum dat in het najaar van 2006 gehouden zal worden.

De commissie zal andere relevante internationale processen blijven volgen, zoals het werk van de UN Special Representative on Human Rights and Transnational Corporations and Other Business Enterprises, de mogelijke ontwikkeling van een ISO-norm voor sociale verantwoordelijkheid, en sectorale initiatieven zoals het Kimberley Process Certification Scheme voor ruwe diamanten.

6. CONCLUSIE: EEN PARTNERSCHAP VAN ALLE STAKEHOLDERS

De Commissie is ervan overtuigd dat MVO voor alle Europeanen van belang is, aangezien het een aspect van het Europese sociale model is. MVO kan bijdragen tot duurzame ontwikkeling, en tegelijkertijd het innovatiepotentieel en het concurrentievermogen stimuleren, en daarmee bijdragen tot meer inzetbaarheid en nieuwe banen. Het verder bevorderen van MVO staat centraal in het nieuwe partnerschap voor groei en werkgelegenheid, en ook wat de verwezenlijking van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling betreft. De Commissie doet een beroep op alle betrokken partijen om mee te werken aan de tenuitvoerlegging van dit ambitieuze nieuwe initiatief. De Commissie biedt een intensief partnerschap, met lidstaten, met het bedrijfsleven (via het in de bijlage beschreven verbond), en met alle betrokken stakeholders, om Europa tot een voorbeeld op het gebied van MVO te maken, aangezien MVO de centrale waarden van de EU zelf weerspiegelt. De Commissie zal de ontwikkeling van CSR in Europa over een jaar opnieuw beoordelen, in aansluiting op de discussies in het Multistakeholder Forum.

¹⁰ COM(2005) 489 definitief

BIJLAGE

EUROPA TOT EEN VOORBEELD INZAKE MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN MAKEN:

HET EUROPEES VERBOND VOOR MVO

MVO IS EEN ZAAK VOOR IEDEREEN

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is belangrijk omdat het de centrale waarden weerspiegelt van de samenleving waarin wij willen leven. Het is belangrijk voor individuele ondernemingen, grote en kleine, die door innovatieve producten en diensten, nieuwe vaardigheden en stakeholder-engagement hun prestaties op economisch, sociaal en milieugebied kunnen verbeteren, zowel op korte als op langere termijn. Het is belangrijk voor degenen die in en voor ondernemingen werken, omdat het kan bijdragen tot een meer persoonlijk bevredigende en inspirerende werkomgeving. Het is belangrijk voor klanten van ondernemingen, en voor consumenten, die meer en meer aandacht besteden aan de sociale en milieuaspecten van producten en diensten. Het is belangrijk voor de lokale gemeenschappen op plaatsen waar ondernemingen actief zijn, omdat zij erop willen kunnen vertrouwen dat de organisaties in hun nabijheid hun waarden en bezorgdheden delen. Het is belangrijk voor investeerders, die menen dat verantwoordelijk handelen van het bedrijfsleven aangemoedigd moet worden. Het is belangrijk voor mensen in andere delen van de wereld, die verwachten dat in Europa gebaseerde ondernemingen zich gedragen overeenkomstig Europese en internationale waarden en beginselen. En het is belangrijk voor onze kinderen en toekomstige generaties die in een wereld zullen willen leven waar de mens en de natuur gerespecteerd worden.

OP WEG NAAR EEN DUURZAME MARKTECONOMIE

Een sterk engagement van het bedrijfsleven voor MVO en algemene ondersteuning door overheden zijn in de afgelopen 15 jaar vooral belangrijk geworden ten aanzien van de bijdrage van MVO tot respect voor mensenrechten en de rechtsstaat, en tot het duurzame functioneren van democratie en markteconomie, zowel op lokaal, nationaal en Europees niveau als op wereldschaal. Om een succesvol economisch model te kunnen zijn, dient de markteconomie op een aantal essentiële basiselementen te kunnen bouwen: enerzijds een effectief en coherent wetgevend en regelgevend kader en anderzijds zelfbeperking en zelfbeheersing en een proactief klimaat van innovatie en ondernemerschap, fairness en vertrouwen: al deze elementen zijn noodzakelijk om hoge niveaus van economisch succes te kunnen combineren met milieubescherming, sociale samenhang en sociale zekerheid. Met het oog daarop ondergaan toonaangevende ondernemingen in Europa meer dan ooit een proces van zelfonderzoek, leren en vernieuwing wat betreft hun corporate governance, management, dialoog met stakeholders en productontwikkeling, waardoor verantwoord ondernemen en produceren steeds meer een vanzelfsprekend onderdeel van hun dagelijkse zakenpraktijk en concurrentievermogen worden. Kleinere ondernemingen, die een belangrijke drijvende kracht achter groei en werkgelegenheid in Europa vormen, hebben evenveel te bieden als grote ondernemingen wat verantwoordelijk ondernemen betreft, ook al volgen zij vaak een meer informele en intuïtieve aanpak van MVO. Tegen de achtergrond van globalisering en de daarmee samenhangende structurele veranderingen voeren ondernemingen deze veranderingen door in de verwachting dat andere stakeholders zich ook inzetten en hun deel van de risico's en mogelijkheden van verantwoordelijkheid en innovatie op zich nemen. De dialoog met stakeholders helpt ondernemingen te anticiperen en adequaat te reageren op sociale en milieukwesties die van invloed kunnen zijn op hun concurrentievermogen in de toekomst.

EEN EUROPEES VERBOND VOOR MVO

In deze context ondersteunt de Europese Commissie de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven die het fundament leggen voor een Europees Verbond voor MVO. Dit is een open verbond voor ondernemingen die dezelfde ambitie delen: Europa tot een voorbeeld inzake MVO te maken, ter ondersteuning van een concurrerende en duurzame markteconomie. De essentie van dit initiatief is partnerschap. Dit partnerschap is gebaseerd op een consensus dat de prioriteiten van de Europese Strategie voor groei en werkgelegenheid volledig beantwoorden aan de uitdagingen van toenemende wereldwijde concurrentie, demografische trends en een leefbare toekomst.

De uitvoering van deze strategie is cruciaal voor het veiligstellen van de duurzame groei van Europa en van de Europese levenswijze. Het verbond is gebaseerd op de erkenning dat MVO kan bijdragen tot duurzame ontwikkeling en tegelijkertijd het innovatiepotentieel en het concurrentievermogen van Europa kan verbeteren, en daardoor kan bijdragen tot inzetbaarheid en nieuwe banen. Het verbond tracht MVO te bevorderen als een nieuwe zakelijke kans voor het bedrijfsleven, die "win-win"-situaties creëert voor ondernemingen en voor de samenleving, en erkent dat MVO een benadering op basis van vrijwilligheid vormt die de diversiteit van het Europese bedrijfsleven weerspiegelt. Ondernemingen spelen de hoofdrol wat MVO betreft, maar overheidsinstanties op lokaal, nationaal en Europees niveau hebben een ondersteunende rol te vervullen bij de bevordering ervan. Het initiatief tot oprichting van het verbond bouwt voort op eerdere discussies met het bedrijfsleven en stakeholders. Het is meer in het bijzonder gebaseerd op de werkzaamheden en conclusies van het Europese Multi-Stakeholder Forum over MVO, een belangrijk door de Europese Commissie ondersteund initiatief. Dit forum bood een platform voor vertegenwoordigers van het Europese bedrijfsleven, werkgevers, vakbonden en maatschappelijke organisaties om deel te nemen aan een innovatief proces van leren en dialoog en tot overeenstemming te komen over aanbevelingen voor meer en doelmatige MVO-praktijken. Het verbond zal ook gebruik maken van de mogelijkheden die de Europese Campagne ter bevordering van MVO onder KMO's biedt, en van de vele andere initiatieven van ondernemingen en werkgevers. Een andere belangrijke drijvende kracht achter dit verbond is de Europese Roadmap voor het bedrijfsleven over MVO-2010, waarin toonaangevende ondernemingen en netwerken in het bedrijfsleven aangegeven wat hun visies en prioriteiten zijn voor een concurrerende en duurzame onderneming in een Europees perspectief.

Het verbond legt een basis voor de partners om MVO in de toekomst te bevorderen. Het zal in hoofdzaak op de volgende drie terreinen actief zijn:

- bewustmaking en verbetering van kennis inzake MVO en bekendheid geven aan de resultaten;
- helpen bij het mainstreamen en ontwikkelen van open samenwerkingsverbanden;
- een klimaat tot stand brengen waarin MVO zich kan ontwikkelen.

BEWUSTMAKING EN VERBETERING VAN KENNIS INZAKE MVO

Het verbond zal creatieve wegen onderzoeken en ondersteunen voor het uitwisselen en verspreiden van goede praktijken, initiatieven en instrumenten in verband met MVO, met het

doel die meer relevant te maken voor ondernemers, beleidmakers, consumenten, investeerders en het grote publiek, op alle passende niveaus in Europa en daarbuiten. Speciale aandacht zal worden besteed aan het bevorderen van MVO onder ondernemingen van alle afmetingen, op een wijze die beter aansluit bij de realiteiten en uitdagingen van vandaag en van morgen.

Het verbond bevestigt opnieuw dat, voortbouwend op bestaande initiatieven, multidisciplinair onderzoek inzake MVO op Europees niveau verder bevorderd dient te worden, met name wat het effect van MVO op concurrentievermogen en duurzame ontwikkeling betreft. Nauwere integratie met universiteiten en wetenschappelijke deskundigen en continue dialoog en samenwerking met maatschappelijke organisaties zijn in dit verband essentieel.

De bijdrage van MVO aan het toekomstige concurrentievermogen en de duurzame groei van Europa zal in belangrijke mate afhangen van de rol die het onderwijs op zich neemt. Het verbond zal de integratie van MVO en andere onderwerpen in verband met duurzame ontwikkeling in traditionele universitaire cursussen, in de curricula van toekomstige managers en postdoctorale studenten, in "executive education" en in andere onderwijsinstellingen bevorderen.

HELPEN BIJ HET MAINSTREAMEN VAN MVO EN HET ONTWIKKELEN VAN OPEN SAMENWERKINGSVERBANDEN

Gelet op de veelomvattende aard van MVO en de diversiteit van het Europese en internationale bedrijfsleven hebben de partners van het verbond verschillende prioritaire actieterrainen geïdentificeerd:

- innovatie en ondernemerschap op het terrein van duurzame technologieën en van producten en diensten die aan maatschappelijke behoeften beantwoorden bevorderen;
- KMO's helpen te groeien en zich te ontwikkelen;
- ondernemingen helpen om aandacht te besteden aan sociale en milieukwesties bij hun activiteiten, met name in de toeleveringsketen;
- voor betere inzetbaarheid nodige vaardigheden verbeteren en ontwikkelen;
- beter reageren op diversiteit en op de uitdaging van gelijke kansen, rekening houdende met de demografische ontwikkelingen en de snelle vergrijzing van de Europese bevolking;
- werkomstandigheden verbeteren, ook in samenwerking met de toeleveringsketen;
- innoveren op milieugebied, met speciale aandacht voor het integreren van eco-efficiency en het besparen van energie in het proces van het creëren van goederen en diensten;
- proactieve dialoog en interactie met alle relevante stakeholders stimuleren;
- de uitdaging van transparantie en communicatie aangaan, om de niet-financiële prestaties van ondernemingen en organisaties inzichtelijker te maken voor alle stakeholders en beter te integreren met hun economische/financiële prestaties;
- buiten de grenzen van de Europese Unie evenveel sociale en milieuverantwoordelijkheid tonen als veel ondernemingen binnen de EU doen.

Deze prioritaire actieterreinen zullen worden aangepakt door "open samenwerkingsverbanden", die ondernemingen die geïnteresseerd zijn in de betreffende kwesties bijeen zullen brengen in "laboratoria" waar zij gezamenlijke operationele projecten kunnen ontwikkelen, in partnerschap met deskundigen en stakeholders en met de ondersteuning van de Europese Commissie.

EEN STIMULERENDE OMGEVING VOOR MVO

Met de nieuwe Europese Strategie voor groei en werkgelegenheid, en ook door het initiatief betreffende betere regelgeving, hebben de Europese Commissie en de lidstaten van de EU zich ertoe verplicht om een ondernemingsvriendelijk klimaat tot stand te brengen waarin het bedrijfsleven kan groeien en bloeien.

Bovendien zal de Commissie haar beleid ter stimulering van de vrijwillige en innovatieve inspanningen van ondernemingen inzake MVO intensiveren, door goede praktijken en de verspreiding daarvan aan te moedigen in een versterkt partnerschap met het bedrijfsleven en alle relevante stakeholders. Zij zal verder consistent blijven op de verschillende beleidsterreinen en de bevordering van MVO daarin integreren waar dat passend is. Om de gezamenlijke missie tot een goed einde te brengen zullen de partners van het verbond gebruikmaken van vergelijkbare verbanden op nationaal niveau en aanzetten geven tot vergelijkbare initiatieven in landen waar daarvoor belangstelling bestaat. Het verbond steunt de organisatie van evaluatievergaderingen met alle stakeholders, te beginnen in 2006, om de balans op te maken van de geboekte vooruitgang ten aanzien van de aanbevelingen van het Europese Multi-stakeholder Forum over MVO en van andere trends, ontwikkelingen en vernieuwingen inzake MVO.

CONCLUSIE EN VOLGENDE STAP

Engagement, wederzijds vertrouwen en dialoog zijn van vitaal belang voor het succes van dit verbond. Het verbond zal beoordeeld worden op de resultaten die de partners bereiken met betrekking tot de overeengekomen initiatieven en prioritaire beleidsterreinen. De partners zijn het er over eens dat het verbond voor coördinatie- en communicatiedoeleinden gebruik zal maken van bestaande structuren van het bedrijfsleven die actief zijn op het gebied van MVO. De partners van het verbond zullen regelmatig de balans opmaken in vergaderingen op hoog niveau en bekendheid geven aan de door het verbond geboekte resultaten in de context van de Europese Strategie voor groei en werkgelegenheid.

De tijd is gekomen om Europa tot een voorbeeld inzake MVO te maken. Het verbond is opgericht om dat te realiseren.